

**CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU**

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

**CHISINAU
COURT OF APPEAL**

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

4-35/6-1376 № 06.06.18

**Dosarul nr 3a-238/18
Din _____**

**Curtea Constituțională
str. Alexandru Lăpușeanu 28**

Curtea de Apel Chișinău, vă remite dosarul civil în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Firmei de Producție și Comerț „Valah” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Biroului Vamal Centru, intervenient accesoriu Societatea Comercială „Secolul XXI” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la anularea procesului-verbal și a deciziei Biroului Vamal Centru nr. 640/17 din 31 mai 2017 și încasarea cheltuielilor de judecată, pentru examinarea excepției de neconstituționalitate în baza sesizării de la f.d. 195-202

Dosarul nr. 3a-238/18 pe 221 file;

**Vicepreședintele colegiului civil
al Curții de Apel Chișinău**

Nelea Budăi

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	
INTRARE NR.	739
7	06 20 18

ÎNCHEIERE

22 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Cimpoi

Judecătorii

Ion Secieru și Aliona Danilov

Grefier

Daniel Bulgaru

examinând în ședință publică problema ridicării excepției de neconstituționalitate ridicată de către reprezentantul Firmei de Producție și Comerț „Valah” Societate cu Răspundere Limitată, Natalia Pugacescu, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Firmei de Producție și Comerț „Valah” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Biroului Vamal Centru, intervenient accesoriu Societatea Comercială „Secolul XXI” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la anularea procesului-verbal și a deciziei Biroului Vamal Centru nr. 640/17 din 31 mai 2017 și încasarea cheltuielilor de judecată, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul central din 19 decembrie 2017, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă :

La data de 30 iunie 2017, FPC „Valah” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva Biroului Vamal Centru, intervenient accesoriu SC „Secolul XXI” SRL cu privire la anularea procesului-verbal și a deciziei Biroului Vamal Centru nr. 640/17 din 31 mai 2017 și încasarea cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei, reclamanta FPC „Valah” SRL a depus o cerere privind completarea temeiurilor acțiunii și a circumstanțelor.

În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că, la 12 mai 2017, la solicitarea agentului economic ÎCS „Strabag” SRL, a depus în adresa organului vamal declarația vamală nr. 2030 T 19772 pentru marfă (automacara Liebherr LTM1090) în regim vamal suspensiv de tranzit. Declarația vamală de tranzit a fost stocată în sistemul informațional Asycuda World la ora 14:59 și înregistrată la ora 17:42, din aceeași zi.

Afirmă că, conform normelor speciale, în cadrul prelucrării declarației vamale în detaliu prin procedee informatice la verificarea declarației vamale de tranzit și conform etapelor procedurii informatice, colaboratorul vamal este obligat să completeze actul de inspecție și să anuleze declarația vamală (capitolul III pct. 18 lit i), pct. 20 lit. g) din Ordinul cu privire la aprobarea Metodologiei de prelucrare a declarației vamale în detaliu nr. 480-0 din 18.12.2006). Astfel, potrivit pct. 20 al

Ordinului Serviciului Vamal al RM nr. 346-0 din 24.12.2009 referitor la aprobarea „Normelor tehnice privind imprimarea, utilizarea și completarea declarației vamale în detaliu „Rubrica D – controlat de biroul vamal de plecare” deține informația privind termenul-limită de încheiere a tranzitului, rezultatele controlului efectuat care se certifică prin aplicarea ștampilelor individuale ale colaboratorului vamal desemnat în ordinea stabilită. La caz, declarația vamală de tranzit nu a fost acceptată de autoritatea vamală și nici anulată în termenul stabilit de lege.

În acest context menționează că, la 20 mai 2017, a depus în adresa organului vamal, la postul vamal Leușeni, cererea nr. 931-2, solicitând anularea declarației vamale de tranzit pe motivul eșecului de efectuare a operațiunii de tranzit și restituirii corpului delict.

În pofida acestei situații, indică reclamanta că, la 31 mai 2017, agentul constatat Scutelnic Vladimir aplicând eronat și extensiv normele legale, a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție, iar ulterior, în aceeași zi de către agentul constatat a fost emisă Decizia cu privire la contravenția vamală nr. 640/17 prevăzută de pct. 14) art. 231 Cod vamal „nerespectarea măsurilor de politică economică și altor restricții prevăzute la trecerea mărfurilor peste frontiera vamală, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul cod, în lipsa elementelor infracțiunii”.

Invocând ilegalitatea actelor enunțate, la 09 iunie 2017, reclamanta a depus în adresa Serviciului Vamal plângerea nr. 231, solicitând anularea acestora, însă prin răspunsul/decizia Serviciului Vamal nr. 28/11-8187 din 21 iunie 2017, plângerea respectivă nu a fost satisfăcută.

Din considerentul că, actele administrative sus-indicate poartă un caracter vădit ilegal în fond, fiind emise contrar prevederilor legislației, FPC „Valah” SRL a sesizat instanța de contencios administrativ cu prezenta acțiune, solicitând inclusiv prin cererea de completare a acțiunii, anularea Procesului-verbal și a Deciziei Biroului Vamal Centru nr. 640/17 din 31 mai 2017 privind aplicarea brokerului vamal FPC „Valah” SRL a unei amenzi în sumă de 1081082,46 lei, ca fiind neîntemeiate și ilegale.

Reclamantul a invocat că, potrivit art. 42 din Codul vamal regimul vamal suspensiv de tranzit este operațiunea cu titlu temporar, ce are drept efect suspendarea totală sau parțială de drepturi de import sau de export. Totodată, plasarea mărfurilor într-un regim suspensiv este condiționată de respectarea unui interes compensatoriu al statului. Utilizarea unui regim suspensiv este condiționată de obligația returnării acelorași mărfuri și mijloace de transport sau a unor mărfuri echivalente. Astfel, în rezultatul aplicării regimurilor suspensive în circuitul comercial al țării, cantitatea efectivă a mărfurilor și mijloacelor de transport de facto nu se schimbă. Dat fiind faptul că mărfurile și mijloacele de transport ce se plasează în regim suspensiv se introduc temporar pe teritoriul vamal și, în acest mod, nu afectează în mod direct economia statului respectiv, plata drepturilor de import / export nu se impune așa cum se cere la un regim vamal definitiv. Plata respectivă este amânată, suspendată până la

momentul introducerii definitive a mărfurilor respective pe teritoriul vamal (plasării într-un regim definitiv). Din aceleași considerente, nu se aplică măsuri de plată economică în cazul regimului de tranzit, ori măsurile de politică economică sunt: licențierea, cotarea, impozitarea, stabilirea prețului minim și maxim, etc (în baza pct. 24 art. 1; alin. (1) art. 42 Cod vamal). Astfel, în cazul declarației de tranzit menționate anterior, urmare a emiterii actului contestat, au fost aplicate în mod ilegal prescripțiile privind măsurile de politică economică a statului.

Suplimentar, reclamantul a invocat că potrivit explicațiilor din pct. 36 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 4 din 24 decembrie 2010, neconsemnarea în procesul-verbal cu privire la contravenție a datelor și faptelor indicate la art. 443 Cod contravențional are ca efect nulitatea acestuia, în context fiind invocată și Hotărârea Curții Constituționale nr. 30 din 31 martie 2017. Datorită încălcării exigențelor privind procesul de încadrare juridică a „faptei” în sensul jurisprudenței CtEDO identificată prin Hotărârea în cauza Adrian Constantin c. României, prin derogare de la dispozițiile art. 443 alin. (1) lit. lit. d), e) Cod contravențional, procesul-verbal nu conține elementele obligatorii ale actului procesual, de facto și de jure, lipsind trăsăturile esențiale ale contravenției vamale în raport cu circumstanțele descrise în procesul-verbal. În context se impune în evidență că potrivit dispozițiilor art. 231 pct. 14) Cod vamal, reprezintă contravenție vamală cu răspundere materială fapta și/sau faptele care se realizează prin nerespectarea măsurilor de politică economică și altor restricții prevăzute la trecerea mărfurilor peste frontiera vamală. Prin derogare de la prevederile art. 431 alin. (1) lit. lit. d) și c) Cod contravențional, procesul-verbal contestat nu conține informația privind fapta/faptele prevăzute de art. 231 pct. 14) Cod vamal. Circumstanțele descrise în procesul-verbal, cum ar fi depunerea declarației vamale de tranzit, de la sine, nu reprezintă o faptă ce se sancționează contravențional, dar reprezintă o modalitate de realizare a atribuțiilor de serviciu din partea specialistului respectiv.

Viciul de calitate al procesului-verbal și implicit a deciziei contestate se datorează interpretării și aplicării eronate a prevederilor art. 20 alin. (4) Cod vamal. Datorită modului de expunere a dispozițiilor legale, în sensul art. 443 alin. (1) lit. lit. d), e) Cod contravențional, agentul constatator urma să fixeze în procesul-verbal fapta de „introducere” sau fapta de „plasarea sub regimurile vamale” a mărfurilor. Depunerea declarației vamale nu reprezintă nici una din formele faptei contravenționale. În același timp, conjuncția „sau”, care se conține în dispoziția normei legale, obliga agentul constatator să fixeze în procesul-verbal, conform art. 443 alin. (1) lit. lit. d), e) Cod contravențional una din cele două elemente alternative de realizare a laturii obiective. De la sine, indicarea în procesul-verbal, în mod abstract – prin transcrierea normei legale, atât a faptei de „introducere”, cât și a faptei despărțite prin conjuncția „sau”, fără a descrie elementele concrete ale faptei ce i se reproșează reclamantului, echivalează nu doar cu nerespectarea dispozițiilor art. 443

alin. (1) lit. d), e) Cod contravențional, dar și cu violarea dreptului la apărare în sensul constatărilor expuse în cauza Adrian Constantin c. României.

La caz, reclamantul pretinde că lipsesc elementele constitutive ale contravenției vamale. În sensul dispoziției art. 231 pct. 14) Cod vamal, legiuitorul a atribuit la categoria contravențiilor vamale nu o simplă nerespectare a restricțiilor, dar a „restricțiilor ... la trecerea mărfurilor peste frontiera vamală”.

Potrivit art. 22 Cod vamal, „trecerea mărfurilor și mijloacelor de transport peste frontiera vamală” se efectuează în dependență de destinația vamală în care sunt plasate. Conform art. 1 pct. 32) Cod vamal destinație vamală reprezintă plasarea mărfurilor sub un anumit regim vamal. În același timp, potrivit art. 1 pct. 41) Cod vamal, mărfurile prohibite reprezintă mărfurile a căror plasare sub orice destinație vamală este interzisă. În așa mod, odată ce sintagma „trecerea mărfurilor peste frontiera vamală” este expres definită prin art. 22 Cod vamal, ceea ce presupune că se „efectuează în dependență de destinația vamală”, iar mărfurile prohibite nu pot fi plasate sub „destinație vamală”, rezultă că dispozițiile art. 231 pct. 14) Cod vamal nu reglementează și „restricțiile” în partea ce ține de mărfurile prohibite.

Drept dovadă servește și faptul că legiuitorul reglementează separat conceptul „mărfuri prohibite” și conceptul „restricționate”, în dispoziția art. 231 pct. 14) Cod vamal regăsindu-se sintagma „restricții”, dar nu și sintagma „prohibite”. În context, este relevant că potrivit dispozițiilor art. 127⁷ Cod vamal, legiuitorul a separat prin conjuncția „sau” două categorii de mărfuri cu statut juridic separat „prohibite” sau „restricționate”. Cele enunțate rezultă și din metoda gramaticală de interpretare a dispozițiilor legale. Expresiile „prohibit”, „prohibite”, pe de o parte și „restrâns”, „restrânse”, pe de altă parte nu sunt sinonime. Prohibiție presupune „a nu permite să facă ceva”, pe când expresia „restricție”, care provine de la „restrâns” (reduc, limitat) presupune „măsură care limitează un drept”. Respectiv, în cazul mărfurilor prohibite se atestă lipsa dreptului de import, iar în cazul mărfurilor supuse anumitor restricții, limitarea dreptului existent. În așa mod, sintagma „altor restricții” din art. 231 pct. 14) Cod vamal se referă doar la mărfurile restricționate dar nu și la cele prohibite. Astfel, prin derogare de la dispozițiile art. 443 alin. (1) lit. d), e) Cod contravențional, procesul-verbal nu conține nici o informație privind fapta contravențională prevăzută de o normă legală.

În alt context, reclamantul a invocat că, de la sine, nerespectarea interdicției prevăzută de art. 20 alin. (4) Cod vamal nu generează apariția obligației vamale, inclusiv sub formă de amendă. Or, potrivit dispozițiilor art. 127⁷ alin. (1) Cod vamal, obligația vamală apare și în cazul introducerii pe teritoriul vamal al RM a mărfurilor prohibite sau restricționate. În sensul alin. (2) art. 127⁷ Cod vamal, prevederile alin. (1) nu se aplică în cazul când mărfurile respective au fost scoase din țară până la momentul constatării obligației vamale de către organul vamal. La caz, este relevant că, la data de 12 mai 2017, mijlocul de transport prohibit a fost reținut de reprezentanții autorității vamale, conform prevederilor art. 244 Cod vamal. La data de

24 mai 2017, până la întocmirea procesului-verbal contestat în instanța de judecată, în baza unei ordonanțe, s-a dispus restituirea mijlocului de transport, care în aceeași zi a părăsit țara. Respectiv, în sensul art. 127⁷ alin. (2) Cod vamal, fapta reproșată reclamantului, exprimată prin expresia „introducerea”, nu reprezintă o contravenție prevăzută de art. 231 pct. 14) Cod vamal.

Reclamantul a invocat că nu deține statut de subiect al contravenției vamale prevăzute de art. 231 pct. 14) Cod vamal, respectiv nu poate fi sancționat conform art. 232 Cod vamal. Or, potrivit explicațiilor pct. 32 din Hotărârea Plenului CSJ nr. 4 din 24 decembrie 2010 în redacția Hotărârii Plenului CSJ nr. 11 din 15 mai 2017, brokerul vamal poate fi subiect al contravențiilor vamale prevăzute de art. 231 pct. 3), 5), 6), 7), 8), 11), 22) Cod vamal, dar nu și în cazul contravenției prevăzute de art. 231 pct. 14) Cod vamal.

Se pretinde că prin derogare de la explicațiile din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 4 din 24 decembrie 2010, pct. 36, procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 640/17 din 31 mai 2017 nu conține informația specificată la art. 443 alin. (1) lit. h) Cod contravențional. Or, potrivit normei de drept, în redacția Legii nr. 208 din 17 noiembrie 2016, procesul-verbal trebuie să conțină în mod obligatoriu „informația despre instituția bancară și modul de plată a amenzii”. Agentul constator nu a indicat în actul procesual „informația despre instituția bancară”, situație care potrivit art. 445 Cod contravențional coroborat cu art. 234 Cod vamal și explicațiile din Hotărârea Plenului CSJ nr. 4 din 24 decembrie 2010, pct. 36, se sancționează cu nulitatea procesului-verbal. Sancțiunea nulității se conține într-o normă imperativă, respectiv nu poate fi ignorată.

Prin derogare de la prevederile art. 443 alin. (1) lit. d) Cod contravențional, agentul constator nu a indicat în actele contestate „locul și timpul săvârșirii” „nerespectării restricțiilor prevăzute la trecerea mărfurilor peste frontiera vamală”. La concret, nu a indicat informația privind „locul și timpul” „introducerii” și/sau „locul și timpul” „plasării sub regimurile vamale”.

Reclamantul a invocat că, potrivit dispozițiilor art. 268 Cod vamal, după cercetarea cazului de contravenție vamală, colaboratorul vamal adoptă una din deciziile indicate în textul legii. Decizia asupra cazului trebuie să corespundă cerințelor indicate la art. 268 alin. (5) Cod vamal. În speță, decizia contestată a fost emisă cu încălcarea normei imperative. Decizia nu conține, cel puțin „date despre contravenient” (art. 268 alin. (5) lit. d) Cod vamal), nefiind clar cine a fost sancționat, astfel fiind imposibilă executarea deciziei în cazul în care ea ar fi devenit executorie. Actul contestat (decizia) nu conține informația privind „timpul și locul cercetării cazului” – art. 268 alin. (5) lit. d) Cod vamal; „circumstanțele constatate la cercetarea cazului” – art. 268 alin. (5) lit. e) Cod vamal.

Reclamantul a invocat încălcarea garanțiilor oferite de art. 7 CEDO care au menirea să asigure legalitatea „delictelor și a pedepsei” și evitarea aplicării „extensiv defavorabile a legii”. În acest sens, s-a reiterat că a fost aplicată o sancțiune pentru o

faptă care nu este prevăzută de lege, în condițiile în care printr-o normă imperativă se exclude apariția obligației vamale, inclusiv sub formă de amendă, așa după cum rezultă din art. 127⁷ alin. (2) Cod vamal.

Se pretinde că, reprezentanții autorității vamale au încălcat principiul răspunderii pentru fapta săvârșită cu vinovăție, care presupune existența caracterului ilicit al faptei. Or, depunerea declarației vamale de tranzit nu constituie o faptă ilicită, respectiv nu există „vinovăția persoanei”. Simpla acțiune de depunere a declarației vamale, nu reprezintă nici „introducerea” și/sau, nici „plasarea sub regim vamal”. Agentul constatator a aplicat pedeapsa, care nu poate fi decât excesivă, în lipsa criteriilor de individualizare, situație, care în mod evident contravine atât legislației naționale, cât și Hotărârii Curții Constituționale nr. 10 din 10 mai 2016.

Reclamantul pretinde că prin actele contestate se îngreădește nejustificat drepturile garantate prin art. 1 Primul Protocol adițional la CEDO.

În circumstanțele invocate, se atestă că procedura în fața organului vamal a fost una unilaterală și incompletă, care a derulat cu „încălcarea serioasă a cerințelor procedurale”, și s-a soldat cu „necorespunderea concluziilor, expuse în decizie, circumstanțelor cazului”, temeiuri prevăzute de art. 276 Cod vamal pentru anularea deciziei de aplicare a sancțiunii.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul central din 19 decembrie 2017 acțiunea FPC „Valah” SRL către Biroul Vamal Centru s-a admis parțial. S-a anulat decizia Biroului Vamal Centru nr. 640/17 din 31 mai 2017 privind aplicarea brokerului vamal FPC „Valah” SRL a amenzii în mărime de 1081082,46 lei ca fiind ilegală. Acțiunea în partea anulării procesului –verbal al Biroului Vamal Centru nr. 640/17 din 31 mai 2017 și încasarea cheltuielilor de judecată legată de asistența juridică s-a respins ca neîntemeiată.

La 17 ianuarie 2018 și la 23 ianuarie 2018, în termenul stabilit de lege, FPC „Valah” SRL a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul central din 19 decembrie 2017, în partea respingerii acțiunii, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

La 20 decembrie 2017 și la 13 februarie 2018, în termenul stabilit de lege, Biroul Vamal Centru a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul central din 19 decembrie 2017, în partea admiterii acțiunii, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În ședința instanței de apel la 08 mai 2018 reprezentanții FPC „Valah” SRL, Natalia Pugacescu și avocatul Nicoară Vasile au depus o cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate, solicitând ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 285 din Codul vamal, în partea ce ține de sintagma „*administrative și*”, și art. 228 din Codul vamal, în măsura în care se interpretează că „*contravenția*

vamală”, prevăzută de Codul vamal poate să reprezinte și o faptă săvârșită fără vinovăție, care contravine art. 21, 23 din Constituție (f.d. 195-202).

Consideră că în sensul dispozițiilor art. 285 din Codul vamal, prevederile Capitolului XI se aplică tuturor cazurilor de atac al actelor administrative, acțiunilor sau inacțiunilor organelor vamale și ale colaboratorilor vamali, cu excepția cazurilor de atac al sancțiunilor administrative și penale.

Dispozițiile enunțate se aplică la soluționarea cauzei aflate pe rol în instanța de judecată, ele având menirea să reglementeze procedura privind accesul la justiție a persoanei lezate în drepturi prin actele administrative, așa după cum rezultă și din prevederile art. 297 Cod vamal.

Răspunderea materială pentru contravențiile vamale indicate la art. 231 Cod vamal reprezintă o formă a răspunderii juridice la general și a răspunderii administrative particular.

Dispozițiile criticate nu corespund criteriilor de calitate a legii, stabilite de legislația națională și jurisprudența Curții Constituționale. Viciul de calitate al prevederilor enunțate reduce din eficacitatea dreptului garantat prin art. 23 din Constituție.

În sensul celor indicate la pct. 11 supra, dispozițiile legale criticate provoacă o situație de incertitudine, și exclude aplicarea dispozițiilor art. 297 Cod vamal - unica normă din Codul vamal, care reglementează procedura soluționării litigiilor de genul celui în care este implicat brokerul vamal.

În acest sens, dispozițiile legale criticate contravine constatările expuse la §§ 31-33 din Decizia Curții Constituționale nr. 6 din 19.01.2017.

Mai mult, în aceleași circumstanțe se încalcă și dreptul garantat prin art. 20 din Constituție, a persoanelor care sunt supuse sancțiunii administrative sub formă de „răspundere materială” pentru contravenții vamale. Or, răspunderea în baza Codului contravențional și cea în baza Codului vamal „au individualitatea lor distinctă în raport cu subiecții diferiți” (§ 33 din Decizia Curții Constituționale nr. 6 din 19.01.2017), legiuitorului revenindu-i sarcina de a reglementa procedura privind accesul la justiție a subiecților respectivi.

În sensul dispozițiilor art. 228 Cod vamal, contravenție vamală înseamnă încălcarea reglementărilor vamale săvârșită prin acțiune sau inacțiune care atrag răspunderi stabilite în Codul contravențional al RM și în prezentul cod.

În același timp, potrivit art. 10 din Codul contravențional, constituie contravenție fapta - acțiunea sau inacțiunea ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod și este pasibilă de sancțiune contravențională.

Modul de redactare a art. 228 Cod vamal denotă că în procesul legiferării legiuitorul a ignorat câteva principii esențiale, cum ar fi principiul răspunderii pentru fapta săvârșită cu vinovăție și principiul răspunderii personale, situație incompatibilă

cu constatările cu valoare de principiu expuse în Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 10 mai 2016.

În cazul reclamantului, ghidându-se de prevederile art. 228 Cod vamal, autoritatea vamală a întocmit actele contestate în instanța de judecată ignorând principiul răspunderii pentru fapta săvârșită cu vinovăție, potrivit căruia persoana este trasă la răspundere numai dacă este vinovată și se sancționează în limitele vinovăției sale.

În același mod, a fost ignorat principiul răspunderii personale, care presupune că pentru fapta ilicită va putea răspunde doar autorul ei, ținându-se cont de circumstanțele obiective și subiective.

Respectiv, viciul de calitate a dispozițiilor criticate împiedică subiecții, înzestrați cu atribuții de aplicare a legii să perceapă cu suficientă claritate limitele aplicării prevederilor legale enunțate, situație incompatibilă cu art. 23 din Constituție.

Mai mult, datorită viciului de calitate, reprezentanții autorităților statului se conduc de prezumția vinovăției persoanei vizate în procesul contravențional, ceea ce în mod evident contravine art. 21 din Constituție.

Astfel, la soluționarea cauzei civile, reclamantul a invocat încălcarea principiilor enunțate, instanței de apel revenindu-i sarcina, printre altele, să aplice dispozițiile criticate și să ofere un răspuns clar în raport cu alegațiile părții interesate.

Reprezentantul intimatului Biroului Vamal Centru, Vadim Guțanu a solicitat respingerea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

Audiind explicațiile reprezentanților părților prezente în ședința de judecată, studiind și analizând materialele cauzei instanța de apel conchide că, există temei de admitere a cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. art. 228, 285 din Codul Vamal reieșind din următoarele motive.

Potrivit art. 12¹ CPC, legiuitorul prevede expres ridicarea excepției de neconstituționalitate:

Dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Excepția de neconstituționalitate constituie mijlocul procedural pentru realizarea accesului persoanei, în calitate de titular al drepturilor și libertăților fundamentale, la controlul constituționalității actelor normative.

Potrivit art. 134 din Constituție, Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova, care garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Iar potrivit art. 135 din Constituție, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Prin hotărîrea nr.2 din 09 februarie 2016, Curtea Constituțională a relatat că, judecătorul ordinar, nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau de reprezentantul acestuia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate și a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate, constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decît doar în condițiile menționate de Curte în prezenta Hotărîre.

Colegiul observă că, obiectul excepției de neconstituționalitate, așa cum a fost formulat de reprezentantul apelantului FPC „Valah” SRL, constituie dispozițiile art. 285 din Codul vamal, în partea ce ține de sintagma „*administrative și*”, și art. 228 din Codul vamal, în măsura în care se interpretează că „*contravenția vamală*”, prevăzută de Codul vamal, care contravin art. art. 21, 23 din Constituție.

Instanța de apel reține că, în temeiul art.135 alin.(1) lit.g) din Constituție, art.4 alin.(1), lit.g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.4 alin.(1) lit.g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative, ține de competența Curții Constituționale.

Respectiv, sub aspectul întrunirii condițiilor stabilite de Curtea Constituțională, prin Hotărîrea nr.2 din 09 februarie 2016, instanța de apel menționează că normele vizate de către apelantul FPC „Valah” SRL, constituie obiect a controlului de constituționalitate, fiind întrunite condițiile indicate în hotărîrea Curții Constituționale pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit. lit.a) și g) din Constituție.

Colegiul civil remarcă că, ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către parte în proces, apelantul-reclamant FPC „Valah” SRL, iar normele vizate nu au mai făcut obiectul controlului de constituționalitate.

Din aceste considerente, ținînd cont de faptul că normele solicitate a fi supuse controlului de constituționalitate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei deduse judecării, avînd în vedere că Colegiul nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția, astfel, instanța de apel, examinînd condițiile menționate supra, necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, ajunge la concluzia că, acestea sunt întrunite, din care considerente demersul FPC „Valah” SRL urmează a fi admis.

Totodată, ca rezultat al admiterii demersului privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, Colegiul civil consideră necesar de a suspenda procesul civil, or, în baza art. 260 alin.(1) lit.e) CPC, instanța judecătorească este obligată să suspende procesul în cazul ridicării excepției de neconstituționalitate.

Din aceste raționamente, în conformitate cu prevederile art. art. 12¹, 260 alin. (1), lit. e) ,263,269-270 CPC, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d i s p u n e:

Se admite cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate ridicată de către reprezentantul Firmei de Producție și Comerț „Valah” Societate cu Răspundere Limitată, Natalia Pugacescu.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a art. 285 din Codul vamal, în partea ce ține de sintagma „*administrative și*”, și a art. 228 din Codul vamal, în măsura în care se interpretează că „*contravenția vamală*”, prevăzută de Codul vamal poate să reprezinte și o faptă săvârșită fără vinovăție.

Se expediază cauza civilă nr. 3a-238/18 Curții Constituționale.

Se suspendă procesul în cauza civilă judecată în ordine de apel, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Firmei de Producție și Comerț „Valah” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Biroului Vamal Centru, intervenient accesoriu Societatea Comercială „Secolul XXI” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la anularea procesului-verbal și a deciziei Biroului Vamal Centru nr. 640/17 din 31 mai 2017 și încasarea cheltuielilor de judecată, până la soluționarea chestiunii cu privire la neconstituționalitatea legii.

Încheierea poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 15 zile de la comunicare, prin intermediul Curții de Apel Chișinău.

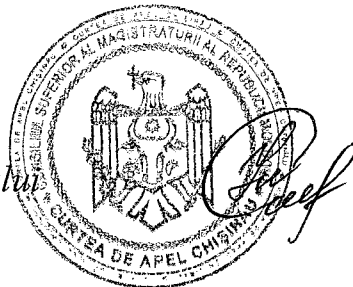
Președintele ședinței judecătorul,

Iulia Cimpoi

Judecătorii

Ion Secrieru

Copia corespunde originalului

Aliona Danilov

Iulia Cimpoi

195

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

mun. Chișinău, str. A. Lăpușneanu, 28

Sesizare

privind excepția de neconstituționalitate

prezentată în conformitate cu art.135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova

I. Autorul sesizării

Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este înaintată de Natalia Pugacescu, reprezentant al FPC „Valah” SRL, reclamant/intimat în cadrul dosarului civil examinat de Curtea de Apel Chișinău.

II. Obiectul sesizării

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității următoarelor dispoziții din Codul vamal al Republicii Moldova (*în cele ce urmează CV*):

- articolul 285 CV, în partea ce ține de sintagma „*administrative și*”;
- articolul 228 CV, în măsura în care se interpretează că „*contravenția vamală*” prevăzută de Codul vamal, poate să reprezinte și o faptă săvârșită fără vinovăție.

III. Circumstanțele litigiului examinat de către instanța de judecată

1. Potrivit informației furnizate de Poliția de Frontieră, anexată la cauza contravențională nr. 640/17, la data de 12.05.2017, ora 17:12 min., frontiera de stat RM a fost traversată de mijlocul de transport automacara Liebherr LTM1090, anul fabricării 1998. Automacaraua era însoțită de un cetățean al României, care i-a solicitat reprezentantului brokerului vamal FPC „Valah” SRL întocmirea declarației vamale de tranzit și asistență necesară realizării operațiunii de validare.

2. În aceeași zi, reprezentantul brokerului vamal a întocmit declarația vamală de tranzit nr. 2030 T 19772 pe faptul importului temporar de mărfuri.

3. În cadrul operațiunilor de validare a declarației vamale s-a constatat că mijlocul de transport se atribuie în sensul legii, la categoria mărfurilor prohibite. Drept urmare, la 20.05.2017, brokerul vamal a depus în adresa organului vamal o cerere solicitând anularea declarației vamale de tranzit.

4. La data de 31.05.2017, agentul constatator al autorității vamale a întocmit Procesul-verbal nr. 640/17, în partea rezolutivă a căruia (*a se vedea dispoziția 443 alin. (9) din Codul contravențional*) se conține decizia privind aplicarea sancțiunii prevăzute la art. 232 lit. h) CV, brokerului vamal fiindu-i aplicată o amendă în mărime de 50% din valoarea obiectului contravențional, ceea ce constituie 1 081 082,46 lei.

5. În speță, autoritatea vamală nu a emis careva decizii în sensul art. 268 CV, atât procesul-verbal cât și decizia asupra cazului fiind întocmite prin aplicarea prevederilor Codului contravențional, în special a dispozițiilor art. 443 din acest cod.

6. La data de ~~18.05~~ 19.12.2017, brokerul vamal a contestat în instanța de judecată procesul-verbal și decizia autorității vamale. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central, din 19.12.2017, s-a dispus admiterea parțială a cererii de chemare în judecată și anularea Deciziei Biroului Vamal Centru nr. 640/17 din 31.05.2017. Instanța a respins pretențiile privind anularea procesului-

verbal, emis de aceeași autoritate, partea rezolutivă a căruia conține decizia litigioasă.

7. Biroul Vamal Centru a atacat cu apel hotărârea primei instanțe. Încercând să combată un argument de bază al brokerului vamal, potrivit căruia sancțiunea pentru contravenția vamală cu răspundere materială poate fi aplicată doar pentru faptă săvârșită cu vinovăție, apelantul încearcă să demonstreze că „*depunerea unei declarații de tranzit constituie o intenție certă de plasare sub regim vamal*”, ceea ce reprezintă o contravenție în sensul art. 231 pct. 14 CV.

IV. Legislația pertinentă

8. Autorul prezentei sesizări își sprijină argumentarea și își întemeiază solicitările pe următoarele prevederi legislative:

1) Prevederile relevante ale Constituției RM sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„(...)

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sânt garantate”.

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale”.

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică”.

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție”.

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative”.

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

194

(2) *Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sânt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.*

(3) *Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.*

(4) *Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”*

2) Prevederile relevante ale Codului vamal sunt următoarele:

Articolul 127⁷. *Apariția obligației vamale la introducerea mărfurilor prohibite sau restricționate*

„(1) *Obligația vamală apare și în cazul introducerii pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor prohibite sau restricționate.*

(2) *Prevederile alin.(1) nu se aplică în cazul când mărfurile respective au fost scoase din țară până la momentul constatării obligației vamale de către organul vamal, precum și în cazul introducerii de bancnote sau monede false ori de substanțe stupefiante sau psihotrope ce urmează a fi distruse, cu excepția celor introduse conform dispozițiilor legale referitoare la circulația acestora în scopuri medicale, științifice sau în alte scopuri prevăzute de legislație”.*

Articolul 162. Brokerul vamal

„(1) *Broker vamal este persoana juridică, înregistrată în conformitate cu legislația, care deține licență pentru activitatea de broker vamal, eliberată de organul de licențiere, și care, pe principiile reprezentării directe sau indirecte, declară mărfurile, le prezintă pentru vămuire, efectuează și alte operațiuni vamale. Pentru obligația vamală apărută brokerul vamal răspunde solidar cu plătitorul vamal.*

(2) *Brokerul vamal își desfășoară activitatea în conformitate cu prezentul cod și cu alte acte normative.*

(3) *Raporturile dintre brokerul vamal și persoana pe care o reprezintă se stabilesc în baza unui contract, încheiat cu respectarea cerințelor legislației în vigoare, care urmează să prevadă, în mod obligatoriu, tipul de reprezentare. Contractul menționat se prezintă organelor vamale la cererea acestora și justifică împuternicirile brokerului vamal de a reprezenta declarantul”.*

Articolul 164. Drepturile, obligațiile și responsabilitatea brokerului vamal

„(1) *Brokerul vamal este în drept să efectueze orice operațiuni de mediere în domeniul vamal.*

(2) *În cazul efectuării vămuirii, brokerul vamal îndeplinește toate cerințele și condițiile legale.*

(3) *Drepturile, obligațiile și responsabilitatea brokerului vamal prevăzute de lege nu pot fi limitate de contractul încheiat între broker și persoana pe care o reprezintă. Brokerul vamal răspunde în fața organelor vamale pentru acțiunile proprii și, în funcție de tipul reprezentării, pentru acțiunile persoanei pe care o reprezintă.*

(4) *Brokerul vamal poartă răspundere, în condițiile prezentului cod, pentru încălcarea legislației în vigoare în cazul în care nu va demonstra că încălcarea se datorează culpei persoanei pe care o reprezintă.*

(5) *Brokerul vamal nu este responsabil pentru:*

a) *nerespectarea condițiilor destinației vamale alese de către persoana care trece mărfuri și/sau mijloace de transport;*

- 198
- b) *nerespectarea regulilor de marcare a mărfurilor cu timbru de acciz;*
  - c) *efectuarea operațiunilor valutare legate de trecerea mărfurilor și/sau mijloacelor de transport peste frontiera vamală a Republicii Moldova;*
  - d) *alte acțiuni care nu pot fi puse în culpa lui”.*

Articolul 228. Contravenția vamală

„Contravenție vamală înseamnă încălcarea reglementărilor vamale săvârșită prin acțiuni sau inacțiuni care atrag răspunderi stabilite în Codul contravențional al Republicii Moldova și în prezentul cod”.

Articolul 229. Răspunderea pentru contravenția vamală

„(1) Contravenția vamală atrage răspundere contravențională sau materială în conformitate cu prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova și cu cele ale prezentului cod. În cazul comiterii unor contravenții vamale, se poate aplica sancțiunea complementară de retragere sau suspendare a autorizației.

(2) Persoanele fizice sânt pasibile de răspundere pentru contravenții vamale dacă la data comiterii lor au împliniți 16 ani.

(3) Persoanele fizice și persoanele cu funcție de răspundere sânt pasibile de răspundere contravențională în conformitate cu prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova, iar persoanele juridice și persoanele fizice care desfășoară activitate de întreprinzător fără a se constitui persoană juridică sânt pasibile de răspundere materială în conformitate cu prevederile prezentului cod”.

Articolul 231. Tipurile de contravenții vamale cu răspundere materială

”Sânt considerate încălcări a reglementărilor vamale pasibile de răspundere materială următoarele contravenții vamale:

(...)

14) nerespectarea măsurilor de politică economică și altor restricții prevăzute la trecerea mărfurilor peste frontiera vamală, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul cod, în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii;

(...)”

Articolul 232. Sancționarea materială a contravențiilor vamale

„(1) Persoanele juridice, persoanele care desfășoară activitate de întreprinzător fără a se constitui persoană juridică, pentru comiterea contravențiilor vamale prevăzute la:

(...)

h) art.231 pct.14), 15), 17), 18), 20), 21), sânt sancționate cu amendă de la 10% la 100% din valoarea mărfurilor și altor bunuri care au constituit obiectul contravenției, cu sau fără retragerea autorizației”.

Articolul 233. Procesul contravențional

„Procesul contravențional se realizează în conformitate cu prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova în cazul persoanelor fizice și persoanelor cu funcție de răspundere și în conformitate cu prevederile prezentului cod în cazul persoanelor juridice și persoanelor fizice care desfășoară activitate de întreprinzător fără a se constitui persoană juridică, iar în partea nereglementată de prezentul cod se aplică prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova”.

Articolul 234. Procesul-verbal privind contravenția vamală
„În cazul de contravenție vamală, colaboratorul vamal întocmește proces-verbal, conform prevederilor Codului contravențional al Republicii Moldova”.

Articolul 268. Decizia organului vamal asupra cazului de contravenție vamală
„(1) După cercetarea cazului de contravenție vamală, colaboratorul vamal emite una din următoarele decizii:

- a) aplicarea de sancțiuni;
- b) clasarea dosarului;
- c) pornirea urmăririi penale în cazul infracțiunii de contrabandă sau altei infracțiuni, a căror urmărire penală ține de competența organului vamal;
- d) remiterea dosarului către alte organe de drept pentru pornirea urmăririi penale în cazul depistării unor infracțiuni a căror urmărire penală nu ține de competența organului vamal;
- e) remiterea dosarului în procedură suplimentară.

(2) Decizia privind clasarea dosarului se emite la exonerarea contravenientului de răspundere, dată fiind o încălcare neînsemnată, și atunci când există circumstanțe care exclud procedura.

(3) Ordonanța sau, după caz, procesul-verbal de pornire a urmăririi penale se emite dacă se constată elementele constitutive ale infracțiunii de contrabandă.

(4) Remiterea dosarului de contravenție vamală în procedură suplimentară se efectuează în cazurile prevăzute la art.263 alin.(1).

(5) În decizia asupra cazului de contravenție vamală trebuie să se consemneze:

- a) denumirea organului vamal în al cărui nume este emisă decizia;
- b) funcția, numele și prenumele colaboratorului vamal care a emis decizia;
- c) timpul și locul cercetării cazului;
- d) date despre contravenient, dacă acesta a fost identificat;
- e) circumstanțele constatate la cercetarea cazului;
- f) articolul din prezentul cod la care se face referire și care prevede răspunderea pentru contravenția vamală comisă;
- g) decizia emisă asupra cazului;
- h) termenele și calea de atac al deciziei.

(6) În decizia asupra cazului de contravenție vamală trebuie să fie soluționată problema mărfurilor, mijloacelor de transport, documentelor, altor bunuri ridicate sau sechestrate, garanțiilor depuse, vărsământului în contul de depozit, probelor materiale și cheltuielilor aferente cercetării cazului de contravenție vamală.

(7) Decizia asupra cazului de contravenție vamală este semnată de colaboratorul vamal care l-a cercetat.

(8) Decizia asupra cazului de contravenție vamală este pronunțată imediat după încheierea cercetării lui.

(9) În cazurile prevăzute la alin.(1) lit. a) și b), copia de pe decizie se înmânează sau se expediază persoanei vizate sau reprezentantului ei în 3 zile de la data emiterii. Decizia se consideră înmănată chiar dacă destinatarul nu se află în locul pe care l-a indicat sau dacă locul a fost indicat incorect”.

Articolul 288. Calea administrativă de atac al actelor administrative, acțiunilor sau inacțiunilor organelor vamale și ale colaboratorilor vamali
„Actele administrative, acțiunile sau inacțiunile organelor vamale și ale colaboratorilor vamali sânt contestate inițial la Serviciul Vamal”.

Articolul 297. Examinarea plângerilor în instanță de judecată

„(1) Plângerile împotriva deciziilor, acțiunilor sau inacțiunii organelor vamale și ale colaboratorilor vamali referitoare la efectuarea controlului vamal, vămuirii, actelor de procedură în cazul de contravenție vamală sau la cercetarea lui (cu excepția cazurilor de atac al deciziilor organelor vamale privind aplicarea simplificată de sancțiuni) și în alte chestiuni care nu se referă la politica economică a Republicii Moldova pot fi depuse în instanța de judecată în a cărei rază de activitate se află organul vamal sau locul de muncă al colaboratorului vamal ale căror decizii, acțiuni sau a căror inacțiune sânt atacate.

(2) Plângerile împotriva deciziilor, acțiunilor sau inacțiunii organelor vamale și ale colaboratorilor vamali adresate Judecătoriei Economice a Republicii Moldova sânt examinate în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă.

(3) Alte plângeri împotriva deciziilor, acțiunilor sau inacțiunii Serviciului Vamal și ale colaboratorilor lui pot fi adresate Procurorului General”.

3) Prevederile relevante ale Codului contravențional sunt următoarele:

Articolul 10. Contravenția

„Constituie contravenție fapta – acțiunea sau inacțiunea – ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod și este pasibilă de sancțiune contravențională”.

Articolul 443. Conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție

„(1) Procesul-verbal cu privire la contravenție va cuprinde:

(...)

(9) Partea rezolutivă a procesului-verbal cuprinde decizia agentului constatatator de sancționare, de încetare a procesului contravențional sau de remitere a cauzei funcționarului abilitat să examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constatatator, ori în instanța de judecată, cu recomandarea, în toate cazurile, dacă consideră necesar, privind sancționarea sau privind încetarea procesului, indicându-se și termenul de contestare în instanța de judecată”.

V. Expunerea pretinselor încălcări ale Constituției precum și a argumentelor aduse în sprijinul acestor afirmații.

Neconstituționalitatea dispozițiilor art. 285 Cod vamal, în partea ce țin de sintagma „administrative și”.

9. În sensul dispozițiilor art. 285 din Codul vamal, prevederile Capitolului XI se aplică tuturor cazurilor de atac al actelor administrative, acțiunilor sau inacțiunilor organelor vamale și ale colaboratorilor vamali, cu excepția cazurilor de atac al **sancțiunilor administrative** și penale.

10. Dispozițiile enunțate se aplică la soluționarea cauzei aflate pe rol în instanța de judecată, ele având menirea să reglementeze procedura privind accesul la justiție a persoanei lezate în drepturi prin actele administrative, așa după cum rezultă și din prevederile art. 297 CV.

11. Răspunderea materială pentru contravențiile vamale indicate la art. 231 CV reprezintă o formă a răspunderii juridice la general și a **răspunderii administrative** particular.

12. Dispozițiile criticate nu corespund criteriilor de calitate a legii, stabilite de legislația națională și jurisprudența Curții Constituționale. Viciul de calitate al prevederilor enunțate reduce din eficacitatea dreptului garantat prin **art. 23 din Constituție**.

13. În sensul celor indicate la pct. 11 *supra*, dispozițiile legale criticate provoacă o situație de incertitudine, și exclude aplicarea dispozițiilor art. 297 CV – unica normă din Codul vamal, care reglementează procedura soluționării litigiilor de genul celui în care este implicat brokerul

vamal.

14. În acest sens, dispozițiile legale criticate contravin constatărilor expuse la §§ 31-33 din Decizia Curții Constituționale nr. 6 din 19.01.2017.

15. Mai mult, în aceleași circumstanțe se încalcă și dreptul garantat prin **art. 20 din Constituție**, a persoanelor care sunt supuse sancțiunii administrative sub formă de „răspundere materială” pentru contravenții vamale. Or, răspunderea în baza Codului contravențional și cea în baza Codului vamal „*au individualitatea lor distinctă în raport cu subiecții diferiți*” (§ 33 din Decizia Curții Constituționale nr. 6 din 19.01.2017), legiuitorului revenindu-i sarcina de a reglementa procedura privind accesul la justiție a subiecților respectivi.

Neconstituționalitatea dispozițiilor art. 228 CV în măsura în care se interpretează că „contravenția vamală”, prevăzută de Codul vamal poate să reprezinte și o faptă săvârșită fără vinovăție.

16. În sensul dispozițiilor art. 228 CV, contravenție vamală înseamnă încălcarea reglementărilor vamale săvârșită prin acțiune sau inacțiune care atrag răspunderi stabilite în Codul contravențional al RM și în prezentul cod.

17. În același timp, potrivit art. 10 din Codul contravențional, constituie contravenție fapta – acțiunea sau inacțiunea ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu **vinovăție**, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod și este pasibilă de sancțiune contravențională.

18. Modul de redactare a art. 228 CV denotă că în procesul legiferării legiuitorul a ignorat câteva principii esențiale, cum ar fi *principiul răspunderii pentru fapta săvârșită cu vinovăție* și *principiul răspunderii personale*, situație incompatibilă cu constatările cu valoare de principiu expuse în Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 10.05.2016.

19. În cazul reclamantului, ghidându-se de prevederile art. 228 CV, autoritatea vamală a întocmit actele contestate în instanța de judecată ignorând *principiul răspunderii pentru fapta săvârșită cu vinovăție*, potrivit căruia persoana este trasă la răspundere numai dacă este vinovată și se sancționează în limitele vinovăției sale.

20. În același mod, a fost ignorat *principiul răspunderii personale*, care presupune că pentru fapta ilicită va putea răspunde doar autorul ei, ținându-se cont de circumstanțele obiective și subiective.

21. Respectiv, viciul de calitate a dispozițiilor criticate împiedică subiecții, înzestrați cu atribuții de aplicare a legii să perceapă cu suficientă claritate limitele aplicării prevederilor legale enunțate, situație incompatibilă cu **art. 23 din Constituție**.

22. Mai mult, datorită viciului de calitate, reprezentanții autorităților statului se conduc de prezumția vinovăției persoanei vizate în procesul contravențional, ceea ce în mod evident contravine **art. 21 din Constituție**.

23. La soluționarea cauzei civile, reclamantul a invocat încălcarea principiilor enunțate, instanței de apel revenindu-i sarcina, printre altele, să aplice dispozițiile criticate și să ofere un răspuns clar în raport cu alegațiile părții interesate.

24. În raport cu cele invocate, dispozițiile legale criticate sunt contrare **art. 21, 23 din Constituție**.

VI. Cerințele autorului sesizării

25. În baza celor invocate, solicit Curții Constituționale să declare neconstituționale dispozițiile:

- Articolului 285 din Codul vamal, în partea ce ține de sintagma „*administrative și*”, care contravine art. 20, 23 din Constituție;
- Articolului 228 din Codul vamal, în măsura în care se interpretează că „*contravenția*

202
vama", prevăzută de Codul vamal poate să reprezinte și o faptă săvârșită fără vinovăție, care contravine art. 21, 23 din Constituție.

VII. Lista documentelor anexate

Procesul-verbal și Decizia nr. 640/17 din 31.05.2017;
Cererea de chemare în judecată;
Cererea privind completarea temeiurilor acțiunii;
Hotărârea Judecătorei Chișinău din 19.12.2017;
Cererea de apel înaintată de reprezentantul Biroului Vamal Centru.

VIII. Declarația și semnătura

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezenta sesizare sunt exacte.

Chișinău

_____ 2018

Reprezentantul FPC „Valah” SRL
Natalia Pugacescu